

ÅRSMELDING 2019

FOR KONTROLLUTVALGET I

ASKØY KOMMUNE

1.	<i>Formål og oppgaver for kontrollutvalget</i>	3
2.	<i>Sammensetning av kontrollutvalget</i>	3
3.	<i>Om virksomheten i 2019</i>	3
4.	<i>Sekretariatsordningen</i>	3
5.	<i>Revisjonstjenesten</i>	4
6.	<i>Arbeid med forvaltningsrevisjon</i>	5
6.1.	Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 - 2020.....	5
6.2.	Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024.....	6
6.3.	Gjennomføring av prosjekt innen forvaltningsrevisjon.....	6
6.3.1.	Tilpasset opplæring, spesialundervisning og samarbeid med PPT	6
6.3.2.	Investeringsprosjekt vann og avløp.....	8
6.3.3.	Undersøkelser levering av tjenester teknisk avdeling	9
6.3.4.	Saksforberedelse og vedtaksoppfølging	10
6.3.5.	Samhandlingsreformen	11
6.3.6.	Kommunal utleievirksomhet av eiendom.....	11
6.3.7.	Forvaltningsrevisjon av arbeidet med å sikre et trygt og godt skolemiljø.....	12
7.	<i>Arbeid med selskapskontroll</i>	14
7.1.	Plan for selskapskontroll for perioden 2016 - 2020	14
7.2.	Plan for eierskapskontroll 2020 - 2024	14
7.3.	Gjennomført selskapskontroll i 2019.....	15
8.	<i>Arbeid med regnskapsrevisjon og den økonomiske situasjonen i Askøy kommune</i>	15
8.1.	Den økonomiske situasjonen i Askøyhallene KF	15
8.2.	Den økonomiske situasjonen i Askøy kommune	15
9.	<i>Andre saker kontrollutvalget har behandlet</i>	16
10.	<i>Opplæring</i>	16
11.	<i>Kontrollutvalget i Askøy kommune på hjemmesiden</i>	16
12.	<i>Evalueringsrapport av arbeidet i kontrollutvalget</i>	16

1. Formål og oppgaver for kontrollutvalget

Formålet med kontrollutvalgets arbeid er å medvirke til at det blir allmenn tillit til at kommunen sine oppgaver blir løst på best mulig måte, og i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.

I «Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner» finner en i kap. 3 «Alminnelige regler om kontrollutvalgets ansvar og oppgaver». I § 4 står det bl.a. dette:

«Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret, herunder påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.»

2. Sammensetning av kontrollutvalget

For valgperioden 2015 – 2019 er kontrollutvalget sammensatt slik:

Leder Petter Haraldsen Haugland (H)
Nestleder Øystein Holmelid (AP)
Medlem Ketil Lavik (AL)
Medlem Nansy S. Lyngbø (FRP)
Medlem Karoline Salamonsen (AP)

Petter Haraldsen Haugland (H) og Karoline Salamonsen (AP) hadde sete i kommunestyret

For valgperioden 2019 – 2023 er kontrollutvalget sammensatt slik:

Leder Benjamin Jakobsen (Ap)
Nestleder Trond Gravdal (H)
Medlem Sonja Ramsvik (SP)
Medlem Ove A. Hansen Johannessen (FrP)
Medlem Grethe Blindheim (AL)

Benjamin Jakobsen (Ap) har sete i kommunestyret.

3. Om virksomheten i 2019

- Kontrollutvalget hadde 6 møter.
- Kontrollutvalget behandlet 80 saker.
- Kontrollutvalget har åpne møter.
- Ordfører har møte- og talerett i kontrollutvalget
- Rådmann og andre ansatte i kommunen har møtt for å informere til kontrollutvalget, når de er blitt innkalt
- Revisjonen har også møtt på møtene i kontrollutvalget.
- Kontrollutvalget har fått tilgang til den informasjon det ble bedt om.

4. Sekretariatsordningen

I kommuneloven § 77 pkt. 10 står det at kommunestyret skal sørge for sekretærbistand til kontrollutvalget. Sekretærfunksjonen kan ikke legges til kommunens administrasjon.

Utdrag fra § 20 i Forskrift om kontrollutvalg - «Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har sekretærbistand som til enhver tid tilfredstiller utvalgets behov. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og et utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens administrasjon og av den eller de som utfører revisjon for kommunen. Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til kommunens administrasjon.»

Askøy kommune inngikk kontrakt med sekretariat for kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune på å utføre sekretariatstjenester for kontrollutvalget fra 01.07.2017. Roald Breistein har utført sekretæroppgavene for utvalget.

Sekretariat for kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune er forøvrig sekretariat for kontrollutvalget i fylkeskommunen, samt kontrollutvalgene i disse kommunene: Voss, Øygarden, Samnanger, Stord, Kvinnherad, Bømlo, Tysnes, Ulvik, Eidfjord, Kvam, Ullensvang, Odda, Fusa, Sund, Fitjar og Vaksdal. I tillegg til dette er sekretariatet også sekretær for kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellelråd.

5. Revisjonstjenesten

Kontrollutvalget skal på vegne av kommunestyret ha tilsyn med den kommunale forvaltningen. Utvalget må holde seg orientert om hvilke saker revisjonen arbeider med og føre tilsyn med at revisjonsarbeidet er à jour og foregår i samsvar med forskrift og vedtak.

Deloitte AS ble på ny valgt som revisor for Askøy kommune med virkning fra 01.07.2018 etter en forutgående konkurranse.

Deloitte har lagt frem revisjonsmelding, slik kravet er, samt rapporter og annen informasjon om revisjonen sitt arbeid.

På grunnlag av revisjonen sine rapporter, regnskapsplan og annen informasjon, har utvalget ført tilsyn med at forvaltningen er i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og vedtak. Utvalget skal videre i samarbeid med revisjonen gjennomføre en systematisk vurdering av bruk og forvaltning av de kommunale midler, med utgangspunkt i oppgaver, ressursbruk og oppnådde resultat (forvaltningsrevisjon).

Til daglig er det den valgte revisor som utfører tilsynet og kontrollen mot kommunen, men kontrollutvalget har et eget ansvar med å se til at arbeidet blir tilfredsstillende utført. Kommuneloven stiller krav om at utvalget selv må vise en aktiv holdning. For å få utført det arbeid utvalget er pålagt, er en avhengig av god kommunikasjon med kommunestyret, administrasjonen i kommunen og revisor. Samarbeidet har vært godt med de aktuelle aktører.

Ansvarlig revisor har vært partner i Deloitte, Unni-Renate Moe. Hun har i tråd med regelverket lagt fram egenvurdering for at Deloitte er uavhengig i forhold til Askøy kommune.

6. Arbeid med forvaltningsrevisjon

6.1. Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 - 2020

Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 10 om Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon lyder slik:

"Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter."

Etter innstilling fra kontrollutvalget vedtok kommunestyret i Askøy kommune plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 - 2020 i møte 15.12.2016.

Kommunestyret delegerte samtidig til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Videre ble det gjort vedtak om at dersom kontrollutvalget finner det hensiktsmessig kan plan for forvaltningsrevisjon rulleres i løpet av perioden.

I tråd med det som går frem over ble det gjennomført en prosess, ledet av Deloitte, med tema minirullering av plan for forvaltningsrevisjon i møte 11.09.2018. Foruten kontrollutvalget deltok både rådmann og ordfører i prosessen. Det ble fattet slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet slutter seg til endringene som må gjøres i plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 – 2020 for Askøy kommune, som resultat av endret risikobilde.*
2. *Revidert plan sendes sekretariatet innan 27.09.2018 for endelig godkjenning i møte 18.10.2018.*

Revidert plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 – 2020 ble endelig godkjent i møte i kontrollutvalget 18.10.2018. Av denne går det fram at disse 12 forvaltningsrevisjonsprosjektene er definert i prioritert rekkefølge:

1. **Tlpassning til samhandlingsreform, er ferdig**
2. **Psykososialt læringsmiljø (§ 9a), er under arbeid**
3. *Effekt av prosjektet «snu omsorgstrappen»*
4. *Oppfølging av barn med særskilte behov i barnehagen*
5. *Innkjøp*
6. *Vedlikehold og fornying av barnehagebygg, anlegg og lekeapparater*
7. *Internkontroll innen helse og omsorg*
8. *Vedlikehold av kommunale bygg*
9. *Kontraktsoppfølging*
10. *HMS og sykefravær*
11. *Vedlikehold av veier*
12. *Informasjonssikkerhet*

6.2. Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024

I ny kommunelov § 23-3 står det bl.a. dette om forvaltningsrevisjon:

«Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

På bakgrunn av dette gjorde kontrollutvalget slikt vedtak i møte 03.12.2019:

1. *Kontrollutvalet ber Deloitte AS gjennomføre risiko- og vesentlighetsvurderinger i Askøy kommune, samt utarbeide forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024.*
2. *Forslag til prosjektplan av november 2019, med de endringer som kom frem i møtet, ligger til grunn.*
3. *Det er en målsetting at prosessmøte 1 skal gjennomføres i møte i kontrollutvalget 05.02.2020 og at prosessmøte 2 skal gjennomføres i andre møte i kontrollutvalget 01.04.2020.*
4. *Det er videre en målsetting at forslag til plan for forvaltningsrevisjon for 2020 – 2024 skal legges frem for kommunestyret 18.06.2020.*

6.3. Gjennomføring av prosjekt innen forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget skal benytte for å sikre at kommunen på best mulig måte tar hensyn til innbyggerne sine behov og retter. Forvaltningsrevisjon er en av de lov pålagte oppgavene til kontrollutvalget.

Kontrollutvalet har et særskilt ansvar for å følge opp at kommunestyret sine vedtak i forbindelse med behandling av rapporter om forvaltningsrevisjon blir fulgt opp. Det blir vist til «Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner» § 12 «Oppfølging av forvaltningsrevisjoner» der det står dette:

«Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvordan kommunestyrets eller fylkestingets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.»

6.3.1. Tilpasset opplæring, spesialundervisning og samarbeid med PPT

Det ble gjennomført forvaltningsrevisjon innen tilpasset opplæring, spesialundervisning og samarbeid med PPT i 2017. Rapport etter prosjektet ble behandlet i kommunestyret 28.09.2017 som gjorde slikt vedtak etter innstilling fra kontrollutvalget:

«Kommunestyret slutter seg til revisjonens vurderinger i rapporten om tilpasset opplæring, spesialundervisning og samarbeid med PPT i Askøy kommune.

I samsvar med revisjonens anbefalinger ber kommunestyret rådmannen å sette i verk følgende tiltak:

1. Sørge for at skolene i kommunen innarbeider en fremgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11 fjerde ledd.
2. Tydeliggjøre i hvilken grad og hvordan PPT skal bistå skolene med råd og veiledning når det gjelder tilpasninger innenfor den ordinære opplæringen.
3. Sikre at det alltid blir vurdert og eventuelt prøvd ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet i tilfeller der det er tvil om en elev har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, jf. oppl. § 5-4 første ledd.
4. Sikre at alle undervisningsgrupper er pedagogisk forsvarlige, jf. oppl. § 8-2.
5. Gjennomgå arbeidet med tidlig innsats ved skolene, og sikre at kravene som er stilt i oppl. § 1-3 er oppfylt, både med tanke på at målgruppen er 1. til 4. trinn, og at innsatsen skal rettes særskilt mot elever med svake ferdigheter i lesing og regning.
6. Sikre at PPT har tilstrekkelig kapasitet til å i fortsatt økende grad jobbe systemrettet overfor skolene, i samsvar med oppl. § 5-6.
7. Sikre at PPT i tilstrekkelig grad er tilgjengelig for drøfting av enkeltsaker med skolene.
8. Sikre at sakkyndige vurderinger av elevers behov for spesialundervisning blir utarbeidet innen rimelig tid og uten ugrunnet opphold, jf. fvl. § 11 a.
9. Sikre at det blir etablert retningslinjer og rutiner som tydeliggjør saksgangen i forbindelse med spesialundervisning, hvem som har ansvar for hva i de ulike fasene, og hvilke maler og skjema som skal brukes når.
10. Sikre at saksbehandlingen er i samsvar med krav i regelverket, herunder:
 - a. Sikre at det innhentes samtykke fra foreldre og/eller elev før det blir fattet vedtak om spesialundervisning, jf. oppl. § 5-4
 - b. Sikre at vedtak om spesialundervisning blir fattet innen rimelig tid og uten ugrunnet opphold, jf. fvl. § 11 a
 - c. Sikre at det blir fattet vedtak om avslag dersom skolen vurderer at eleven ikke har rett på spesialundervisning
 - d. Sikre at det alltid blir utarbeidet sakkyndig rapport før det fattes vedtak om spesialundervisning, og at det alltid fattes vedtak før det gis spesialundervisning, jf. oppl. § 5-3
 - e. Sikre at skolen sender foreløpig svar til eleven eller elevens foresatte i de tilfeller dette er påkrevd etter fvl. § 11 a
 - f. Sikre at enkeltvedtak om spesialundervisning som avviker fra sakkyndig vurdering blir særskilt begrunnet, jf. oppl. § 5-3

Kommunestyret ber rådmannen sende tilbakemelding til kommunestyret og kontrollutvalget når tiltakene er iverksatt, senest sommeren 2018.

Rådmannen utreder budsjettmessige konsekvenser av anbefalingene til revisjon. Budsjettmessige konsekvenser synliggjøres i grunnlagsdokumenter for behandling av budsjettet for 2018.

Revisjonens rapport og anbefalinger sendes til Utvalg for oppvekst for oppfølging. Kommunestyret ber fagutvalget følge opp rapporten gjennom løypemeldinger.»

Kontrollutvalget behandlet sak om oppfølging av denne forvaltningsrevisjonen i 3 møter i 2018 og 2019 der det siste møte 05.09.2019 det ble gjort slikt vedtak:

1. Kontrollutvalget sier seg fornøyd med det som kommer frem i tilbakemeldingen fra rådmannen når det gjelder oppfølging av forvaltningsrevisjon innen tilpasset opplæring, spesialundervisning og samhandling med PPT, sier seg ferdig med saken og ønsker lykke til i det videre forbedringsarbeidet.
2. Kontrollutvalget tar informasjonen fra rådmann Eystein Vennesland, om hvorfor ikke kontrollutvalget ikke har fått svar på oppfølging av forvaltningsrevisjoner innen den fristen som kommunestyret har vedtatt, til orientering.
3. Kontrollutvalget anmoder om at rådmannen orienterer skriftlig til kommunestyret om årsak til at administrasjonen har problemer med å levere saker til vedtak som kommunestyret har gjort på forvaltningsrevisjoner. Kopi bes sendt til kontrollutvalget.

6.3.2. Investeringsprosjekt vann og avløp

Det ble gjennomført forvaltningsrevisjon innen investeringsprosjekt vann og avløp i 2017. Rapport etter prosjektet ble behandlet i kommunestyret 02.11.2017 som gjorde slikt vedtak etter innstilling fra kontrollutvalget:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport investeringsprosjekt vann og avløp ber kommunestyret rådmannen sørge for at det blir etablert et helhetlig prosjektstyringssystem for investeringsprosjekter i VA som blant annet inkluderer:

1. Retningslinjer og rutiner for gjennomgang av roller, ansvar og ressursbehov i prosjektets ulike faser, herunder rutiner for å identifiserer eventuelle gap mellom tilgjengelig og nødvendig kompetanse for å avdekke ev. behov for ekstern kompetanse.
2. Rutiner for utarbeidelse av oversikter over prosjektorganisasjonen i investeringsprosjekter, inkludert informasjon om alle relevante rapporteringslinjer og rapporteringsansvar.
3. Retningslinjer og rutiner for utarbeidelse av kalkyler og kostnadsestimater, inkludert prinsipper for fastsettelse av usikkerhet.
4. Retningslinjer og rutiner for å identifisere, vurdere, dokumentere og behandle usikkerhet i kostnadsoverslagene.
5. Prinsipper for bruk av forprosjekt, og rutiner for å vurdere behov for forprosjekt
6. Retningslinjer og rutiner som sikrer at vesentlig risiko i investeringsprosjekter blir vurdert og håndtert, både ved oppstart av et investeringsprosjekt, og underveis i prosjektet. Dette gjelder blant annet risiko knyttet til økonomi, fremdrift og kontrakter.
7. Krav til kvalitetssikring av sentrale aktiviteter i prosjektstyring og -gjennomføring, samt rutiner for å dokumentere gjennomført kvalitetssikring.
8. Krav til skriftliggjøring og arkivering i gjennomføringen av investeringsprosjekter.
9. En formalisering og tydeliggjøring av krav til kontraktsoppfølgingen i investeringsprosjekter.
10. Rutiner for utarbeidning av en samlet oversikt over alle meldte og godkjente endringer i prosjekter.
11. Rutiner for utarbeidning av prosjektregnskap som muliggjør en overordnet og samlet oppfølging av prosjektøkonomien.
12. Å lage en prioritert handlingsplan til kontrollutvalget innen 01.02.2018 som viser hvilke tiltak som skal settes i verk for å følge opp anbefalingene i rapporten, når tiltakene skal settes i verk og hvem som skal ha ansvaret for iverksettingen.
13. Saksdokumentene og Deloitte sin revisjonsrapport sammen med forvaltningsrevisjonen fra 2014 oversendes det selskap som skal foreta undersøkelser jf. kommunestyrets vedtak FO 27/17 og F-sak PS 90/17.
14. Legge frem sak vedrørende oppbygging av kompetanse i egen regi for prosjektledelse, for å få ned kostnadene ved kjøp av konsulent tjenester.
15. Rådmannen bes om å gi en vurdering av om internkontrollsystemet har fungert tilfredsstillende i forhold til gjennomføring av investeringsprosjekter innenfor vann og avløp. Hvis vurderingen avdekker svakheter i internkontrollen, hvilke tiltak vil rådmannen iverksette for å få en tilfredsstillende internkontroll på plass?»

Rådmannen orientert kontrollutvalget om oppfølging av denne forvaltningsrevisjonen ved seks anledninger i 2018 og 2019, senest i møte 05.09.2019 der det ble gjort slikt vedtak:

1. Kontrollutvalget ber om å få ny skriftlig og muntlig status på kvalitetsprosjektet, inkludert oppfølging av forvaltningsrevisjon «Investeringsprosjekt (2015)» og «Investeringsprosjekter innen vann og avløp (2017)» samt BDO-rapport om «Undersøkelser levering av tjenester teknisk avdeling (2018)» til det andre møte i kontrollutvalget i 2020.
2. Den skriftlige statusen bes sendt sekretariatet senest 3 uker før møtedato.

6.3.3. Undersøkelser levering av tjenester teknisk avdeling

Kommunestyret i Askøy kommune behandlet endelig rapport om undersøkelser levering av tjenester teknisk avdeling i møte 07.06.2018 der det ble gjort slikt vedtak:

«Hovedrapport med tilleggsrapporten fra BDO viser at det ikke har foregått korrupsjon eller andre straffbare forhold i Askøy kommune.

1. *Kommunestyret tar rapporten fra BDO «Rapport om undersøkelse – levering av tjenester til teknisk avdeling i Askøy kommune i perioden 2009 – 2017 og tilleggsrapport til etterretning.*
2. *Rapporten med tillegg oversendes rådmannen og kontrollutvalget for videre oppfølging.*
3. *Innkomne forslag fra AP, FrP og Krf følger saken.»*

Det var særlig forslaget fra Fremskrittspartiet som kunne tolkes som en konkret bestilling til kontrollutvalget. Dette lød slik:

«Kommunestyret vil påpeke grunnlaget for BDO rapporten var påstander/antydninger av at det har foregått straffbare handlinger i Askøy kommune. Ut fra dette utgangspunktet tar kommunestyret til etterretning og finner det tilfredsstillende at det ikke er kommet frem noen antydninger på korrupsjon eller straffbare handlinger i rapporten. Kommunestyret vil påpeke sviktende regelverk og rutiner og ber om at dette blir fulgt opp. Ut fra dette ber kommunestyret følgende blir fulgt opp.

Kontrollutvalget:

1. *Tidligere forvaltningsrevisjoner fra rådmannen*
2. *Komme med forslag til innkjøpsregler*
3. *Habilitet for ansatte og politikere*
4. *Skriftlige rutiner og oppfølging av vedtak*
5. *Regler og rutiner vedrørende handel mellom kommunale ansatte og leverandører.*
6. *Rutiner og dokumentasjon vedrørende ansattes og politikeres forretningsvirksomhet og bruk av disse.*
7. *Regelverk og registrering av bi verv for kommunens ansatte.*
8. *Lage regelverk om ansettelsesforhold for politikere og leverandører/konsulentfirma som brukes av Askøy kommune.*
9. *Få på plass et gaveregister for ansatte og politikere*
10. *Etablere rutiner og system for kostnad kalkyler slik at disse er forsvarlig før det tas beslutninger innenfor investeringer.*
11. *Usikkerheter og risiko eller endring i forutsetninger må synlig og tydeliggjøres så snart disse er kjent overfor politikerne.*
12. *Vurdere hvor stor usikkerhet som vil være akseptabel i de ulike faser før saker legges frem for politisk nivå.*
13. *Fortløpende vurdere investeringer inn mot endrende behov.*
14. *Dokumentasjon vedrørende etter prøvelse.»*

Saken ble lagt frem for kontrollutvalget i møte 18.10.18 med slik anbefaling fra sekretariatet:

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget sender saken tilbake til kommunestyret med forslag om at det er rådmannen som skal lage rutiner, prosedyrer og regler som kommer frem i sak PS 63/18 fra møte i kommunestyret 07.06.2018. Videre blir det anbefalt at kontrollutvalget får i oppgave på vegne av kommunestyret å følge opp at disse rutinene kommer på plass.

Kontrollutvalget fikk informasjon fra rådmannen om status på oppfølging av endelig rapport (BDO rapport) om undersøkelser levering av tjenester teknisk avdeling i samme møte der det ble gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalget ber rådmannen komme med felles skriftlig og muntlig tilbakemelding til første møte i utvalget i 2019 om status på hva som er gjort med forbedringspunktene som er kommet frem i BDO rapportene og forvaltningsrevisjon investeringsprosjekter vann og avløp.*
2. *Kontrollutvalget ber om at tilbakemeldingen blir gitt på hvert enkelt forbedringspunkt som kommer frem i rapportene.*

Kontrollutvalget vedtok også slik innstilling til kommunestyret i dette møtet:

1. *Kommunestyret ber rådmannen lage rutiner, prosedyrer og regler som kommer frem i sak PS 63/18 fra møte i kommunestyret 07.06.2018.*
2. *Kommunestyret ber om at kontrollutvalget følger opp at rutinene kommer på plass.*

Kommunestyret behandlet saken i møte 01.11.2018 der det ble gjort slikt vedtak:

1. *Kommunestyret ber rådmannen lage og implementere rutiner, prosedyrer og regler som kommer frem i sak PS 63/18 fra møtet i kommunestyret 07.06.2018.*
2. *Kommunestyret ber kontrollutvalget følge opp at rutinene, reglene og prosedyrene kommer på plass, praktiseres og etterleves.*
3. *Fremskrittspartiets forslag oversendes rådmannen*

Oppfølging av denne saken er av praktiske grunner slått sammen med oppfølging av sak om forvaltningsrevisjon innen investeringsprosjekt vann og avløp, jf. sak 6.3.2 over. Der er det avtalt ny skriftlig og muntlig orientering fra rådmannen i andre møte i kontrollutvalget i 2020.

6.3.4. Saksforberedelse og vedtaksoppfølging

Kontrollutvalet bestilte forvaltningsrevisjon av saksforberedelse og vedtaksoppfølging i møte 22.02.2018, Revisjonsrapport ble behandlet i kontrollutvalget 29.11.18 og i kommunestyret 07.02.2019 der det ble gjort slikt vedtak:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport av saksforberedelse og vedtaksoppfølging, ber kommunestyret rådmannen sørge for å:

1. *Utarbeide skriftlige rutiner som tydeliggjør*
 - a) *hvilke momenter, forhold og vurderinger som skal inngå i saksfremlegg fra administrasjonen til politisk nivå, herunder om det er forhold og vurderinger i saker som det er knyttet usikkerhet til, og*
 - b) *gjeldende praksis for kvalitetssikring av saksfremlegg.*
2. *Sikre at alle medarbeidere som arbeider med å skrive saksfremlegg gjennomfører kurset som er utarbeidet for dette området.*
3. *Avklare detaljeringsgraden i budsjettet med politikerne for å sikre at kommunestyret får dekt sitt informasjonsbehov i anledning budsjettbehandlingen.*
4. *Sikre at system, rutiner og praksis som er etablert for registrering og oppfølging av status for iverksettelse av vedtak blir utvidet til å omfatte vedtak fattet i utvalg for oppvekst og utvalg for teknikk og miljø.*
5. *Etablere mer systematisk rapportering på administrasjonens oppfølging av politiske vedtak, som også omfatter rapportering på eventuelle avvik i vedtaksoppfølgingen*
6. *Å lage en prioritert handlingsplan til kontrollutvalget innen 01.03.2019 som viser hvilke tiltak som skal settes i verk for å følge opp anbefalingene i rapporten, når tiltakene skal settes i verk og hvem som skal ha ansvaret for iverksettingen.*

Handlingsplan i tråd med punkt 6 i vedtaket fra kommunestyret 07.02.2019 ble av kapasitetsmessige grunner i administrasjonen i Askøy kommune ikke mottatt og behandlet i kontrollutvalget før i møte 05.09.2019 der det ble gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet har merket seg at det er satt i gang en del positive prosesser for å bidra til å forbedre rutinene innen saksforberedelse og vedtaksoppfølging.*
2. *Kontrollutvalet ber om ny status på arbeidet i form av skriftlig tilbakemelding innen 21.01.2020. Tilbakemeldingen må også inneholde skriftlig dokumentasjon på det som er gjort på de enkelte forbedringspunktene.*

6.3.5. Samhandlingsreformen

Det ble gjennomført forvaltningsrevisjon innen samhandlingsreformen i 2019. Rapport etter prosjektet ble behandlet i kommunestyret 26.09.2019 som gjorde slikt vedtak etter innstilling fra kontrollutvalget:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport av tilpasning til samhandlingsreformen, ber kommunestyret rådmannen sørge for å:

1. *Fortsette arbeidet med å sikre at ulike deler av tjenestene har tilstrekkelig kapasitet til å håndtere sine oppgaver.*
2. *Sikre tilstrekkelig tilgang på fagkompetanse i alle deler av tjenestene, i samsvar med helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1 bokstav d*
3. *Gjennomføre systematiske kartlegginger av om det finnes pasientgrupper som ikke får tilfredsstillende oppfølging.*
4. *Sikre at prosjekt og tiltak kommunen setter i verk innenfor helse og omsorg blir systematisk evaluert.*
5. *Sikre at det foreligger tilstrekkelig med rutiner for intern samhandling i tilfeller der det er aktuelt at pasienter mottar tjenester fra flere fagavdelinger samtidig.*
6. *Sikre at de fysiske forholdene i helse- og omsorgstjenestene er godt nok tilpasset til å kunne tilby alle pasienter et tilbud med tilfredsstillende kvalitet.*
7. *Sikre at det når det er aktuelt, blir meldt avvik til helseforetaket knyttet til informasjonsutveksling mellom kommunen og helseforetaket.*
8. *Gjennomgå etablerte rutiner og praksis for utarbeidelse av budsjetter, og vurderer hvorvidt det er mulig å videreutvikle disse ytterligere med tanke på å sikre realistisk budsjettering.*
9. *Vurdere aktuelle tiltak for å sikre bedre løpende oversikt over den økonomiske utviklingen gjennom året i de ulike fagdelingene/tjenestene*
10. *Å lage en prioritert handlingsplan til kontrollutvalget innen 01.10.2019 som viser hvilke tiltak som skal settes i verk for å følge opp anbefalingene i rapporten, når tiltakene skal settes i verk og hvem som skal ha ansvaret for iverksettingen.»*

Handlingsplan i tråd med vedtaket i punkt 10 over ble ikke mottatt innen utgangen av 2019, ble purret på i januar 2020 og skal etter planen behandles i kontrollutvalget 01.04.2020.

6.3.6. Kommunal utleievirksomhet av eiendom

Kontrollutvalget bestilte i møte 21.02.2019, på bakgrunn av vedtak i kommunestyret 01.11.2018, forvaltningsrevisjon innen kommunal utleie av næringseiendom. Revisjonsrapport ble behandlet i kommunestyret 26.09.2019 der det etter innstilling fra kontrollutvalget ble gjort slikt vedtak:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport innen kommunal utleie av næringseiendom, ber kommunestyret rådmannen sørge for å:

1. Iverksette tiltak for å tydeliggjøre hvilke saker som skal løftes til prinsipiell behandling
2. Treffe nødvendige tiltak for å sikre at kvalitetssikringsrutinen for inngåelse av utleiekontrakter alltid følges.
3. Etablere skriftlige rutiner for fastsettelse av pris for kontrakter knyttet til utleie av næringseiendommer der dette ikke skjer gjennom åpen konkurranse.
4. Etablere skriftlige rutiner for utleie av næringseiendommer.
5. Treffe nødvendige tiltak for å sikre skriftlighet i saksbehandlingen.
6. Å lage en prioritert handlingsplan til kontrollutvalget innen 01.12.2019 som viser hvilke tiltak som skal settes i verk for å følge opp anbefalingene i rapporten, når tiltakene skal settes i verk og hvem som skal ha ansvaret for iverksettingen.

6.3.7. Forvaltningsrevisjon av arbeidet med å sikre et trygt og godt skolemiljø

Kontrollutvalget bestilte i møte 17.10.2019 forvaltningsrevisjon av arbeidet med å sikre et trygt og godt arbeidsmiljø. Av den godkjente prosjektplanen går det frem at forvaltningsrevisjonen har slikt formål og slike problemstillinger:

«Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke og vurdere skoleeiers og skolenes arbeid med å sikre et trygt og godt skolemiljø for elevene ved grunnskolene i Askøy kommune. Herunder vil det bli undersøkt om skoleeier og den enkelte skole arbeider systematisk med å sikre et trygt og godt skolemiljø for elevene, samt om skolene har rutiner for å håndtere og følge opp tilfeller der elever ikke har et trygt og godt skolemiljø i samsvar med opplæringsloven.

Med bakgrunn i prosjektet sitt formål har revisjonen formulert følgende problemstillinger:

1. **I hvilken grad arbeider skolene systematisk og kontinuerlig for å sikre et trygt og godt skolemiljø for elevene i grunnskolene, og gjennom dette forebygge mobbing og andre krenkelser?**
 - a) I hvilken grad har skolene formulert mål, utarbeidet planer og satt i verk tiltak for å sikre elevene et trygt og godt skolemiljø, og blir disse jevnlig evaluert og oppdatert?
 - b) I hvilken grad blir elever og foresatte involvert i arbeidet med å sikre et trygt og godt skolemiljø og forebygge mobbing og andre krenkelser?
 - i. Er det etablert skolemiljøutvalg i henhold til krav i regelverket?
 - ii. I hvilken grad blir elever og foresatte involvert i planleggingen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø?
 - iii. I hvilken grad blir elever og foresatte involvert i evalueringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø?
 - iv. I hvilken grad blir elever og foresatte informert om deres rettigheter etter opplæringsloven?
 - c) I hvilken grad blir læringsmiljø- eller trivselsundersøkelser benyttet systematisk for å ha oversikt over utfordringer og vurdere behov for konkrete tiltak?
 - d) I hvilken grad arbeider kommunen og skolene systematisk for å forebygge digitale krenkelser?
2. **I hvilken grad er det etablert system og rutiner som bidrar til å sikre at tilfeller der elever ikke har et trygt og godt skolemiljø, blir fanget opp og håndtert i samsvar med kravene i opplæringsloven?**

- a) *Er det etablert tilfredsstillende rutiner som sikrer at den enkelte ansatte og skolen følger opp aktivitetsplikten i opplæringsloven § 9 A-4 og handlingspliktene som følger av denne, og er de ansatte i så fall kjent med disse?*
 - b) *I hvilken grad er det utarbeidet rutiner for skjerpet aktivitetsplikt i saker der en som arbeider på skolen krenker en elev, og i hvilken grad er de ansatte i så fall kjent med disse?*
 - c) *I hvilken grad har skolene rutiner som sikrer at saker der elever ikke har det trygt og godt på skolen blir fulgt opp i samsvar med krav i opplæringsloven?*
 - i. *Blir det utarbeidet skriftlige planer som oppfyller minstekravene i loven?*
 - ii. *I hvilken grad blir iverksatte tiltak evaluert?*
 - iii. *I hvilken grad blir de involverte elevene hørt, og elevenes synspunkt vektlagt i arbeidet med å finne egnede tiltak for å sikre at eleven får det trygt og godt på skolen?*
 - d) *I hvilken grad er det utarbeidet rutiner for å sikre at skolene dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten, og er det en felles forståelse blant de ansatte om hva som skal dokumenteres, hvem som skal dokumentere og hvor informasjonen skal lagres?*
- 3. Har kommunen som skoleeier et forsvarlig system som er egnet til å avdekke praksis ved skolene som er i strid med opplæringsloven, og følge opp at skolene endrer praksis slik at de oppfyller kravene?**
- a) *I hvilken grad innhenter kommunen tilstrekkelig og oppdatert informasjon om skolenes praksis knyttet til krav i opplæringsloven?*
 - b) *I hvilken grad benytter kommunen innhentet informasjon om skolenes praksis til å vurdere om denne er i henhold til kravene i loven, og hvordan følges eventuelle avvik opp?*
- 4. I hvilken grad er det etablert system og rutiner for å forebygge utagerende oppførsel og vold blant elever, og håndtere og følge opp situasjoner der utagering eller bruk av vold forekommer?**
- a) *Hvordan arbeider skolene for å forebygge mot vold, trusler og annen utagerende atferd blant elever?*
 - b) *Har de ansatte på skolene tilstrekkelig kompetanse til å arbeide for å forebygge at det oppstår situasjoner der elever utagerer eller bruker vold?*
 - c) *Har de ansatte tilstrekkelig kompetanse til å håndtere situasjoner der elever utagerer eller bruker vold?*
 - d) *I hvilken grad er det etablert system for å melde avvik og følge opp avvik i tilfeller der det har vært situasjoner med utagering, vold og/eller trusler på skolene?*
 - e) *I hvilken grad er det etablert rutiner for å følge opp de involverte i etterkant av en situasjon der elever utagerer eller bruker vold?*

Revisjonsrapport skal etter planen være klar til behandling i kontrollutvalget i mai 2020.

7. Arbeid med selskapskontroll

7.1. Plan for selskapskontroll for perioden 2016 - 2020

Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 13 Selskapskontroll lyder slik:

"Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Kontrollutvalget avgjør selv hvem som på dets vegne skal gjennomføre selskapskontroll."

Etter innstilling fra kontrollutvalget gjorde kommunestyret i Askøy kommune slikt vedtak i møte 15.09.2016:

«Kommunestyret godkjenner plan for selskapskontroll 2016 - 2020 slik den foreligger, med følgende prioriterte prosjekter:

1. Askøy kommune sin eierskapsforvaltning
2. Trigger Jobb AS
3. Askøy kommunale Eiendomsselskap AS og datterselskap

Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Dersom kommunestyret ber kontrollutvalget gjennomføre en selskapskontroll, eller kontrollutvalget gjør risiko- og vesentlighetsvurderinger som tilsier at andre områder bør prioriteres, kan kontrollutvalget avvike fra vedtatt plan for selskapskontroll. Dersom kontrollutvalget finner det hensiktsmessig kan plan for selskapskontroll rulleres i løpet av perioden.»

7.2. Plan for eierskapskontroll 2020 - 2024

I ny kommunelov § 23-4 står det bl.a. dette om eierskapskontroll:

«Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

På bakgrunn av dette gjorde kontrollutvalget slikt vedtak i møte 03.12.2019:

1. Kontrollutvalet ber Deloitte AS gjennomføre risiko- og vesentlighetsvurderinger av Askøy kommune sitt eierskap, samt utarbeide forslag til plan for eierskapskontroll for perioden 2020 – 2024.
2. Forslag til prosjektplan av november 2019, med de endringer som kom frem i møtet, ligger til grunn.
3. Det er en målsetting at prosessmøte 1 skal gjennomføres i møte i kontrollutvalget 05.02.2020 og at prosessmøte 2 skal gjennomføres i andre møte i kontrollutvalget 01.04.2020.
4. Det er videre en målsetting at forslag til plan for eierskapskontroll for 2020 – 2024 skal

7.3. Gjennomført selskapskontroll i 2019

Det er ikke gjennomført selskapskontroll i 2019.

8. Arbeid med regnskapsrevisjon og den økonomiske situasjonen i Askøy kommune

8.1. Den økonomiske situasjonen i Askøyhallene KF

Kontrollutvalget behandlet årsmelding og regnskap 2018 for Askøyhallene KF i møte 13.05.2019 og vedtok slik uttalelse:

1. *Kontrollutvalget forutsetter at presiseringen i revisjonsberetningen angående skattetreksmidler blir bragt i orden.*
2. *Kontrollutvalget registrerer at Askøyhallene KF i 2018 hadde et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 462.564 og et netto driftsresultat på + 3,61 %, dvs. godt over anbefalingen til Riksrevisjonen og TBU.*
3. *Videre registrerer kontrollutvalget at disposisjonsfondet er på 4,32 %, like i underkant av anbefalingen til Riksrevisjonen.*
4. *Kontrollutvalget støtter seg ellers til Deloitte sin uttalelse om den økonomiske situasjonen for Askøyhallene KF for året 2018, og har ikke øvrige merknader til denne.*
5. *Uttalelsen blir sendt kommunestyret via formannskapet.*

8.2. Den økonomiske situasjonen i Askøy kommune

Kontrollutvalget behandlet årsmelding og regnskap 2018 for Askøy kommune i møte 13.05.2019 og vedtok slik uttalelse:

1. *Kontrollutvalget vedtar utkast til uttalelse om Askøy kommune sitt årsregnskap for 2018.*
2. *På bakgrunn av det som kommer frem i revisjonsrapport nr. 10 for 2018 fra Deloitte ber kontrollutvalget om at rådmannen kommer i møte 05.09.2019 for å redegjøre for hva som er/vil bli gjort i forhold til anbefalingene i rapporten.*

Av oppsummering/anbefalinger fra kontrollutvalgets uttalelse som ble sendt kommunestyret gikk det bl.a. frem dette:

- *Kontrollutvalget forutsetter at presiseringen i revisjonsberetningen angående skattetreksmidler blir bragt i orden*
- *Det anbefales at Askøy kommune prioriterer å sette fokus på forbedringsområdene som kommer frem i revisjonsrapport nr. 10 for 2018 fra Deloitte.*
- *Kontrollutvalget ser det som positivt av Askøy kommune i 2018 har et tilfredsstillende disposisjonsfond.*
- *Kontrollutvalget er bekymret for at Askøy kommune har et negativt driftsresultat i 2018.*
- *Kontrollutvalget er videre bekymret for at Askøy kommune sin lånegjeld har vært høy flere år på rad og ligger langt over Riksrevisjonens anbefaling. Den er i 2018 på 122,7 % ift. driftsinntektene, mens det er anbefalt at den ligger under 75 %. Tilsvarende tal i 2017 var på 119,0 %.*

I tråd med punkt 2 i vedtaket over orienterte rådmannen om status for oppfølging av revisjonsrapport nr.9 for 2017 fra Deloitte. Kontrollutvalget tok informasjonen til orientering.

9. Andre saker kontrollutvalget har behandlet

- Orientering fra rådmannen om
 - Oppfølging av tilsynsrapport fra arkivverket
 - Oppfølging av tilsynsrapport fra Helsetilsynet - nødvendig helsehjelp med tvang mv
 - Innbyggere registrert som psykisk utviklingshemmet og som man mottar tilskudd for mv.
 - Status i arbeidet med tilpasning til ny personvernlov
 - Vannkvaliteten i Askøy kommune
- Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen
- Årsmelding 2018 for kontrollutvalget
- Sak fra kommunestyret - Angående Losjehuset på Follesø
- Sak fra kommunestyret - Vegfinansiering utenfor Askøypakken
- Sak fra kommunestyret - Habilitetsforhold – Areal og samfunn
- Sak fra kommunestyret - Forhold knyttet til plan 271
- Budsjettforslag for kontrollarbeidet i 2020
- Valg av kurs i regi av Deloitte

10. Opplæring

Som en del av fastpris avtalen med Deloitte holdt de kurs i «Innføring i kommuneregnskap» og «Merverdiavgift og merverdiavgiftskompensasjon» for kontrollutvalget, administrasjonen og sentrale politikere i Askøy kommune i fotbindesle med møte i kontrollutvalget 28.03.2019.

11. Kontrollutvalget i Askøy kommune på hjemmesiden

Kontrollutvalget vedtok å legge ut ny generell informasjon om utvalget og utvalgets aktivitet på Askøy kommune sin hjemmeside. Innkallinger, møteprotokoller, revisjonsrapporter og årsmelding for kontrollutvalget er nå tilgjengelig på hjemmesiden.

12. Evaluering av arbeidet i kontrollutvalget

Kontrollutvalget, sammen med ordfører, rådmann, økonomisjef, revisor og sekretariat foretok evaluering av arbeidet i kontrollutvalget i valgperioden 2015 – 2019 i møte 17.10.2019 der det ble gjort slikt vedtak:

«Resultat av evaluering av arbeidet i kontrollutvalget i Askøy kommune i valgperioden 2015 – 2019 blir å legge frem for kontrollutvalget i valperioden 2019 – 2023.»

Kontrollutvalget for valgperioden 2019 – 2023 behandlet evalueringen i sitt første møte 03.12.2019 der det ble gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalget slutter seg til anbefalingene fra utvalget i forrige periode.*
2. *Kontrollutvalget ber om å få en halvtime til å informere om utvalget sin rolle og ansvar for kommunestyret i et av de første møtene i 2020.*
3. *Utvalget ber sekretariatet om å arbeide videre med anbefalingene.*

Askøy kommune

Kontrollutvalet
c/o Sekretariat for kontrollutvalet
Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900, 5020 Bergen

telefon: 55 23 90 00

e-post: hogne.haktorson@hfk.no

e-post: roald.breistein@hfk.no

e-post: kjartan.haugsnæs@hfk.no

e-post: helge.inge.johansen@hfk.no

e-post: kontrollutvalet@hfk.no